

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1015

B.A./B.Sc. 1st Semester**ECONOMICS (Micro Economics)**

Time Allowed—3 Hours] [Maximum Marks—100

Note :— Attempt any **FIVE** questions, selecting at least **ONE** question from each section. The **fifth** question may be attempted from any section. All questions carry equal marks.

SECTION—A

1. (a) Compare and contrast the Adam Smith and Marshall's views on scope of economics. 10
(b) 'Scarcity is the root cause of all economic problems.' Explain. 10
2. (a) Differentiate between demand function and demand curve. 5
(b) Explain how the market price is determined by the forces of demand and supply. 5
(c) Write clearly about the difference between price, income and cross elasticity of demand. 5
(d) What are the various assumptions of Marginal Utility approach? 5

SECTION—B

3. (a) Explain the different phases of laws of returns to scale. 10
(b) Explain diagrammatically various short run average cost curves and their mutual relationship. 10
4. Write a detailed note on revenue curves and their mutual relationship and relationship with elasticity of demand. 20

SECTION—C

5. (a) What are various assumptions of perfect competition? Also explain how price and output of any firm in short period is determined under it. 5,10
(b) What are the main features of monopolistic competition? 5

6. Write a detailed note about the difference between price and output determination under monopoly and monopolistic competition both in short period and long period. 20

SECTION—D

7. Explain in detail the Marginal Productivity theory of distribution. 20
8. (a) Write briefly about Ricardian Theory of Rent. 10
- (b) Define interest. What does loanable funds theory say about it ? 10

(Punjabi Version)

ਨੋਟ : ਹਰੇਕ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪੰਜਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਭਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਬਰਾਬਰ ਹਨ।

ਭਾਗ—ੳ

1. (ੳ) ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਦੇ ਸਕੋਪ 'ਤੇ ਆਦਮ ਸਾਮਿਥ ਅਤੇ ਮਾਰਸ਼ਲ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਟਾਕਰਾ ਲਿਖੋ। 10
- (ਅ) ਸਾਰੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਟੋਟ ਹੈ, ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
2. (ੳ) ਮੰਗ ਫੰਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਮਾਂਡ ਕਰਵ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਕਰੋ। 5
- (ਅ) ਮੰਗ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕੀਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 5
- (ੲ) ਕੀਮਤ, ਆਮਦਨੀ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਤਿਰਛੀ ਲਚਕੀਲੇਪਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਨਾਲ ਲਿਖੋ। 5
- (ਸ) ਸੀਮਾਂਤ ਉਪਯੋਗਤਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 5

ਭਾਗ—ਅ

3. (ੳ) ਪੈਮਾਨੇ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10
- (ਅ) ਵਿਭਿੰਨ ਅਲਪਕਲੀਨ ਔਸਤ ਲਾਗਤ ਵਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਰੇਖੀਅ ਰੂਪ ਨਾਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 10

4. ਮਾਲ-ਗੁਜਾਰੀ ਦੇ ਵੱਕਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਮੰਗ ਦੀ ਲਚਕਤਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧ 'ਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

20

ਭਾਗ—ੲ

5. (ੳ) ਸੰਪੂਰਣ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਵਧਾਰਨਾਂ ਕੀ ਹਨ ? ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫਰਮ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁੱਟ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

5,10

(ਅ) ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ ? 5

6. ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਏਕਾਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਏਕਾਧਿਕਾਰਕ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਆਉਟਪੁੱਟ ਨਿਰਠੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵਿਸਤਾਰਤ ਨੋਟ ਲਿਖੋ।

20

ਭਾਗ—ਸ

7. ਵੰਡ ਦੇ ਮਾਰਜੀਨਲ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝਾਓ। 20

8. (ੳ) ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡੀਅਨ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ। 10

(ਅ) ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ-ਯੋਗ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ? 10

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— ਪ੍ਰਤਿਯੋਗ ਖਾਗ ਮੇਂ ਸੇ ਕਮ ਸੇ ਕਮ ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰਤੇ ਹੁਏ, ਕੁਲ ਪਾਂਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੇਂ। ਪਾਂਚਵਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿਸੀ ਖੀ ਖਾਗ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਆ ਜਾ ਸਕਤਾ ਹੈ। ਸਖੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨੋਂ ਕੇ ਸਮਾਨ ਅੰਕ ਹੈ।

ਖਾਗ—ਕ

1. (ਕ) ਅਰਥਸ਼ਾਸਤ੍ਰ ਕੇ ਦਾਧਰੇ ਪਰ ਏਡਮ ਸਮਿਥ ਔਰ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੇ ਵਿਚਾਰੋਂ ਕੀ ਤੁਲਨਾ ਔਰ ਇਸਕੇ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿਖੇਂ। 10

(ਖ) 'ਸਖੀ ਆਰਥਿਕ ਸਮਸਯਾਓਂ ਕਾ ਮੂਲ ਕਾਰਣ ਬਿਖਰਾਕ ਹੈ।' ਵਯਾਖਯਾ ਕਰੇਂ। 10

2. (क) मांग कार्य और मांग वक्र में अंतर करें। 5
 (ख) मांग और आपूर्ति के सामर्थ्य से बाजार की कीमत कैसे निर्धारित होती है। व्याख्या करें। 5
 (ग) कीमत, आय और मांग के तिरछे लचीलेपन के बीच अंतर के बारे में स्पष्ट रूप से लिखें। 5
 (घ) सीमांत उपयोगिता दृष्टिकोण की विभिन्न धारणाएं क्या हैं ? 5

भाग—ख

3. (क) पैमाने के प्रतिफल का नियम के विभिन्न चरणों को स्पष्ट करें। 10
 (ख) विभिन्न अल्पकालीन औसत लागत वक्रों और उनके आपसी संबंध की आरेखीय रूप से व्याख्या करें। 10
 4. राजस्व वक्रों पर एक विस्तारित नोट लिखें। मांग की लोच के साथ उनके आपसी संबंध बताएं। 20

भाग—ग

5. (क) पूर्ण प्रतियोगिता की विभिन्न धारणाएं क्या हैं ? इसके अलावा लघु अवधि में किसी भी फर्म की कीमत और आउटपुट को कैसे निर्धारित किया जाता है ? 5,10
 (ख) एकाधिकार प्रतियोगिता की मुख्य विशेषताएं क्या हैं ? 5
 6. लघु अवधि और दीर्घ अवधि में दोनों एकाधिकार और एकाधिकार प्रतियोगिता के तहत कीमत और आउटपुट निर्धारण के बीच अंतर के बारे में एक विस्तृत नोट लिखें। 20

भाग—घ

7. वितरण के सीमांत उत्पादकता सिद्धांत के बारे में विस्तार से बताएं। 20
 8. (क) किराए के रिकार्डियन थ्योरी के बारे में संक्षेप में लिखें। 10
 (ख) ब्याज को परिभाषित करें। इसके बारे में लोन देने योग्य फंड सिद्धांत क्या कहता है ? 10